

**ЧАСТКИ В ГУЦУЛЬСЬКИХ ГОВІРКАХ:
СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
(на матеріалі повісті Гната Хоткевича “Довбуш”)**

У статті досліджено семантичні та граматичні ознаки часток гуцульського діалекту, використаних у повісті Гната Хоткевича “Довбуш”. Проаналізовано смислові, модальні відтінки та визначено формотворчі функції партикул.

Ключові слова: гуцульські говірки, частки, модальні частки, фразові частки, формотворчі частки, смислові відтінки.

Усілякі є на світі дійства.

Той малює. Той співає.

А той пише вірші та пісні.

Хтось біжить. Хтось спішитьь.

І спішитьь і не спішитьь...

Частка ж чинить чародійства.

Творить у реченнях дива.

Іван Вихованець

Гуцульський говір є невичерпним джерелом для досліджень з лінгвістики, історії, етнографії, етнолінгвістики тощо. Зберігаючи у своїй структурі більшість архаїчних рис української мови, гуцульські говірки й надалі привертають увагу багатьох дослідників, насамперед мовознавців, оскільки є одним з найбагатших, найкolorитніших та найсамобутніших українських діалектів. Об’єктом аналізу в наукових студіях стають лексичні, морфологічні, синтаксичні характеристики гуцульського говору, його походження, взаємодія з сусідніми говірками, проводиться лексикографічне та лінгвоареальне опрацювання гуцулізмів тощо (Б. Кобилянський, Я. Януб, Грабець, Ф. Жилко, Бевзенко, О. Горбач, Й. Дзензелівський, А. Залеський, Я. Закревська, Л. Калнинь, М. Бігусяк, Н. Хобзей та ін.) [15, 117].

Гуцульські діалектні риси відбиті в художніх творах багатьох українських письменників, зокрема Гната Хоткевича (“Камінна душа”, “Довбуш” та ін.), Онуфрія Манчука (“Жиб’ївські новелі”); Марка Черемшини, Василя Стефаника, Марії Влад, Степана Пушика та ін. Указані твори є цінним

матеріалом для аналізу різноаспектних характеристик гуцулізмів, адже мова художнього тексту далеко не завжди збігається з літературною. Відстоював “право галицьких діалектів бути використаними в художній літературі, вважаючи, що влучні мовні компоненти південно-західного походження є одним із найбагатших і найбільш надійних джерел розвитку, збагачення української літературної мови”, й Іван Франко, водночас не заперечуючи проти народнорозмовної мови Наддніпрянщини як основи єдиної української літературної мови [7, 329].

Використання гуцульського діалекту (а також покутського, бойківського та лемківського) у мові української художньої літератури XIX – XX ст. стало предметом аналізу в монографії Василя та Валентини Грещуків “Південно-західні діалекти в українській художній мові” [8]. Так, у зазначеній праці один із параграфів присвячений дослідженню лінгвістичного аспекту творів Гната Хоткевича на гуцульську тематику [8, 104 –121], які неодноразово ставали об’єктом мовознавчого вивчення і в інших наукових статтях [13; 14; 18]. Частки гуцульського діалекту як граматичний клас слів досі не були окремим об’єктом дослідження в наукових студіях, про кілька партикул гуцульського говору згадано лиш у вказаній монографії [8, 119].

Наукова новизна й актуальність пропонованої статті зумовлені тим, що частки гуцульського говору як клас службових слів уперше стають окремим об’єктом мовознавчого аналізу, зокрема на матеріалі повісті Гната Хоткевича “Довбуш”. Щодо наявних в українській лінгвістиці наукових праць, присвячених характеристиці діалектних службових слів, то на сьогодні проаналізовано вигуки в гуцульському діалекті [2] та окремі групи часток у бойківських говірках [6].

Частка як окремий різновид службових слів характеризується, вочевидь, найбільшою строкатістю функцій, які неможливо встановити без контексту. Цей факт зумовив різноманіття класифікацій, пов’язаних з семантикою та функціями часток [Див: 10; 11]. Немає сьогодні однозначного погляду й на те, чи властиве часткам лексичне значення. Свідомо оминаючи розгляд різноманітних концепцій та підходів щодо визначення частиномовного статусу,

наявності / відсутності у часток лексичного значення, типології партикул, зазначимо, що приймаємо як робоче визначення частки, запропоноване в енциклопедії “Українська мова” Іваном Вихованцем: “частки – незмінні службові слова, які надають реченням або членам речення додаткових значеннєвих відтінків, а також беруть участь у творенні дієслівних форм граматичної категорії способу” [15, 723– 724]. Об’єктом наукової розвідки стали частки, використані в повісті Гната Хоткевича “Довбуш” [17]. Мета дослідження полягає у з’ясуванні семантичних та граматичних параметрів партикул, ужитих у зазначеному творі. Не претендуючи на вичерпність аналізу указанного граматичного класу службових слів, зупинимось на характеристиці часток, які автор використовує в повісті найчастіше, та з’ясуємо їх смислові, емоційно-експресивні, модальні відтінки та формотворчі функції.

До розряду модальних традиційно відносять стверджувальні, заперечні та питальні частки. До стверджувальних у літературній мові належать частки так, еге, еге ж, атож, аякже, авжеж. “Усі вони слугують вказівкою на те, що сказане повністю відповідає дійсності, і виступають як еквіваленти речення. Окрім того, ці частки мають супровідні модальні значення увиразнення, спеціального виділення того або іншого повідомлення. Серед цих часток стилістично найбільш нейтральною є частка так. Інші ж частки, що виступають у цій функції, вживаються здебільшого в розмовному та художньому стилях” [6, 98].

Серед часток, уживаних у гуцульському діалекті, до стверджувальних належать ай//айно, еге, ая // ає. В аналізованому тексті серед названих зафіксована тільки частка ає. Примітно, що стверджувальна частка ає може вживатися як на початку, так і в кінці висловлювання, і це впливає на її функціональне навантаження. “Все ж власне значення частки порушується, коли мовець втручається у позиційне розташування цих слів, усталене граматичним ладом мови, – вважає Олена Безпояско. – Зміна препозиції на постпозицію чи навпаки, – а це припустиме для української частки – маркує суб’єктивну модальність, отже, стає показником індивідуальної оцінки, яка фіксує зміну значення слова безпосередньо самим мовцем” [3, 79–80]. Частка ає на початку речення вживається під час відповіді, що підтверджує правильність

думки, наявність факту чи явища; виражає згоду на якусь дію або ствердження раніше висловленого; за значенням близька до слова авжеж, наприклад: – Ає, – іронічно потакує дядько. – Бо то ви, баби, все за мушшїніну ховаєси: ми і до воська, ми і до рала... (с. 94);– А чому ні?.. А моя сестра застрілила медведя. – Сестра?.. – Ає. Марїка. Вна пасла вівці... (с. 130); – Ає. Лиш си по-мадярськи носив, то й я вже так – маляр та й маляр. Зачев він оповідати усяке (с. 172). Частка ає, ужита в абсолютному кінці речення, на нашу думку, еквівалентна за значенням виразам саме так, таки так, справді, тобто вживається для підкреслення й увиразнення відповідності реальним фактам того, про що сказано в попередньому висловлюванні, наприклад: То вже назад ік вертав пастух із церкви, то вже ішов убрїд, поринав у воді, ек і ми, грїшні. Вже не йшов водов, ек сухим, ає... (с. 145); Бо йк хто краде – худоба зара си розриває, губитси по лісах та й готове нешіське, ає... (с. 165). Натомість для передачі тих самих суб'єктивних відтінків (саме так, справді, дійсно) поряд з частками, ужитими на початку речення, використані додаткові засоби вираження підтвердження достовірності інформації, порівняймо: – Ає... То таки правда. Шо то Кандючок знайшов у потоці у себе коло хати у лісі старий розіпрїлий ручний млинок, шо то опришки у нїм мололи собі зерно на муку (с. 111); Гнат нараз обриває розмову: – То каєте, газдо, штири рублі й дерка на бовт? – Ає!.. І бігме так. І на реваші так, – і совав шматочок трїски усім під очі (с. 163).

Заперечення в аналізованому тексті передано фонетичними варіантами часток не та ні (уживаних у літературній мові), характерними для гуцульських говірок, наприклад: – Не... У нашого єгомостя гостей не буває... (с. 91); Так вни поговорили, та й пшов Головач, а баба тота: “Ци забив-єс?” – “Не!..” – “А чїму не?” – “Я му не дав жите та й відобрати не можу. А до того ше він ми казав, шо твого не рушев, лиш свого не давав” (с. 110); Шїське ваше, шо ше трафили на полонину, бо могли би й смерті пожити. – Медвїдь? – Ни конче медвїдь – вепер (с. 127).

Для передачі модального значення питальності, зокрема вимоги “підтвердження чи заперечення відповідності загального змісту питального речення зображуваній або відображуваній ним ділянці дійсності” [4, 15] в

гуцульських діалектах зафіксовані частки авадь та ци. Однак обстежений нами текст містить тільки частку ци, яка до того ж відзначається високою частотою вживання у мовленні героїв повісті “Довбуш”. Цей факт є закономірним, оскільки в літературній мові “однією з найбільш уживаних у питальній функції є партикула чи, що має омонімічний до себе сполучник” [4, 15], наприклад: – Ци я го прив’єжу на курмей? Ци я го стримати годна (с. 116); Та й баба тота зійшлася з Головачем, підійшла йому під смак та й вогорит раз: “Ци би ти он пішов того а того чоловіка вбити, бо він ми межу переворав...” (с. 109); – А ци моя ватерка не загасала? – любовно, як про дитину, говорить Лукен про вогонь (с. 144). Інший аспект функціональності часток у питальних реченнях, окрім загальної питальної модальності речення, “виявляється в структурах з питаннями, розрахованими на перевірку знань, коли мовець майже передбачає зміст очікуваної відповіді” [4, 16], наприклад: – То мій чоловік, – кивнула головою на хату. – Гадала-смо, шо до любаски ходит. Любочко... Скажіть – ци не ви му любасков? (с. 70); – Та замовч, Оле... Ци не видиш, хто йдет?.. Ще би що лихого могло викапатися з того...(с.87); “Видев, – кае, – у него є йка любаска. Ци би не підкупили ми ю, аби вна візнала, від чого му може бути смерк” (с. 109). Вживання поряд із часткою ци заперечної частки не сприяє вираженню значеннєвого відтінку невпевненого здогаду.

Формотворчі частки служать граматичними засобами для утворення способових форм дієслів. У гуцульських говірках у такій функції вживані частки най (у формах наказового способу), коби (у формах спонукального та бажального способів) та частка би з приєднаними реліктовими 31 формами аориста дієслова бути – бих (1 ос. одн.) та бисте (2 ос. множ.) [12, 108] (у формах умовного, бажального та спонукального способів). Колишні форми аориста так само поєднуються із часткою коби. Для вираження імперативного значення вживається частка най (у дієслівних формах третьої особи однини та множини теперішнього та доконаного майбутнього часу), наприклад: Єлена хитнулася. – Ой де!.. Най біх боронит...(с. 71); – Що ж, коли ся так Богу подобало, то най і в тім воля єго свята дієсі, – тихенько, перехрестившись, говорив який-небудь старенький попик... (с. 76); Най буде!.. Най буде! – аж

зрадів мій газда. – Аби лиш під парасолем (с. 85); Щосекунди з тої сторони чути: “Ці! Ці! Ці... А най бес...” Далі пастух не договориє, бо не знає, в яку мінуту скаже жорстоке слово (с. 137). Для підсилення наказового значення часто вживана частка ко (відповідниками в літературній мові виступають такі частки, як но або бо). Зауважимо, що указана партикула не тільки увиразнює спонукання, уживаючись при наказових формах дієслова, а може й підсилювати заохочення до дії, приєднуючись до імперативних вигуків, наприклад: От одна газдинька, повненька, кругленька, кричить: – Будьте-ко тут, бо я йду других шукати! (с. 63); Господар припрошує: – А будьте-ко ласкаві, кумочку. Не стегайтеся, харчуйте (с. 83); Ой, будьмо та й ще будьмо. Ано-ко тримайте пугарчіка, аби не впав... (с. 88); – А найте-ко! Лишіть. Хлопці єк хлопці. А єк ви си називаєте й чиї ви? (с. 141). Натрапляємо на повторення частки ко у поєднанні з вигуком ано та із формою наказового способу, вживаними поряд, порівняй: – Ано-ко дай-ко, сарако, ще я. Вже-сми припочів троха, – сказав по хвилині (с. 153). На думку Галини Хлипавки, “частка -но пом’якшує імператив і використовується, як правило, в ситуаціях спілкування, коли мовець і адресат між собою добре знайомі і спілкування є невимушеним”. Водночас дослідниця зазначає, що “використовується частка -но не тільки у ситуаціях дійсної невимушеної атмосфери спілкування, але й з метою створення такої атмосфери при вираженні імперативом наказу з відтінком пом’якшення”. “Функціонально-комунікативні ознаки частки -бо збігаються з функціонально-комунікативними ознаками частки -но (використовуються у ситуаціях невимушеного спілкування з метою пом’якшення спонукального висловлювання, вираженого імперативом). Частка -бо використовується при вираженні імперативом просьби, в той час як частка -но – наказу” [16, 170].

Спонукальний спосіб виражає такі бажані дії, виконання яких можливе тільки за умов, коли є добра воля особи, до якої звертається мовець. Це значить, що “він не вимагає від співрозмовника чи співрозмовників обов’язково виконати бажану для нього дію, що спричиняє послаблення волевиявлення мовця та апелятивності” [5, 261], наприклад: – Ото-то! Придала би си хустка, шо й казати! Коби лиш скоріше ти виростав. А я тобі за хустку ще про Головача

опришка колис оповім (с. 107); – Ой коби-сте перевернули! – кидає гуцул з берега (с. 120); – Оле... Змовели-бисьте краще... Таже пушкарі тут... усяке...(с. 89). Форми бажального способу виражають волевиявлення мовця про бажану дію або про бажаний процес та стан, але мовець не спрямовує своє волевиявлення до співрозмовника чи співрозмовників, він “не спонукає когось виконати бажану для нього дію, а лише повідомляє про неї собі та іншим особам” [5, 262], наприклад: Олексу відразу захопило полонинське життя. Все йому тут подобалося. І тихий шелест шуварів, коли вони ото зашепочуть, ніби мислять уголос, а о чім? Коби знати (с. 132); Попробували кидати туди засвічені галузки, але вони бистро гасли на льоту. – К’би так смереку запалив та кинув... (с. 419); – Ей, коби тепер були опришки. Ми би гет пригрозили Польцю... (с. 111). Граматичним засобом вираження кон’юнктивного значення найчастіше виступає частка би у поєднанні з колишніми формами аориста дієслова бути, наприклад: – А ти бих йшов? – А чому ні? – Ой, га, браччіку! Ліпше не йди (с. 175); – Я віп’ю. Чіму бих не мав віпити з добрими людьми? (с. 88); “А за йку провину ви бе-сте мене били?”(с. 110).

До граматичних особливостей гуцульських говірок, що не збігаються із загальнолітературними формами, належить і відокремлене вживання зворотної частки си. Причому розташування й правопис цієї частки є абсолютно вільними, порівняймо: “Єк сі вийде зверхе на Чорногору, то видти, з загірського боку на тім хребті, під самою Гомолов, є скала” (с. 172); – Аякже! У файну сонячну днину їхав-єм під розіп’ятим парасолем, усе, як сі належит (с. 85); – Піп? А ци мені піп дивний? Ци я го си бою? Я жадного попа си не бою!.. Що він ні зробит? Ци я неправду кау, що присіли пани нас та й нема життя людем на світі?! (с. 88); – Ой нема, нема вже таких... Перевелиси. Але бо й би си зда-а-ли тепереньки. Ой би си здали... (с. 113); Ліз я, доки ліз, аж дістав-сми до тої комори, що спали опришки... Господи! Єк то си на мене вбернуло та подивило, то на мені волосе стало дубом (с. 173); – То бестеси видивили! – відповідає гірська красовиця, не задумуючись, і регіт скаче по каміннях ріки разом із хвилями (с. 120).

Більшість часток є полісемантичними, той чи інший відтінок значення можна встановити тільки в контексті. З емоційноекспресивним забарвленням здивування або ж докору вживається гуцульська частка ади, наприклад: – Ади, видев із трішшинов була!.. – протяг він недовільно (с. 64); А Олекса думав: “Може, піп збрехнув, ади, так, а я дурний послухав?” (с. 91). Ця ж частка може бути використана з метою привернути чиюсь увагу на що-небудь (подібна за семантикою до партикул бачиш, дивись, ось), наприклад: – Е, сусідко файна! Шеслива ти, що твій, Ади, не п’єт та й не збиткуєси над тобов (с. 65); – Додому ци тут? – Ади д’хаті казали... – Най, я си яв’ю. Най харчюют троха (с. 91). Часто вживаною у мовленні персонажів аналізованої повісті виступає й партикула гет у значенні “цілком, зовсім, увесь”. Частка гет служить для підсилення, емоційноекспресивного виділення абсолютного ступеня вияву певної ознаки (процесуальної та статичної) – та повного охоплення об’єкта якоюсь дією, наприклад: – Ає, занедужилоси. Гостец, видев. Ломит ноги, крижі. Хирбет – гет цілком усього ломит (с. 128); Й видит він, що дідько гет записав уже цілу шкіру. Гріхи все прибувають – а писати вже ніде (с. 145); Єк пілле дощ... Вімочіт гет пастухів і худобу. А перед... у саму Петрівку крупа падала, а витак зима. Ає... Таки зима йшла (с. 149); Лиш біда го наднесла – пес прибіг. То русина не рушев, бо тот з глини. А шлехтюка із’їв гет цалком, бо то було смашне кісто (с. 162); Так пішла жити гет цала шляхта (с. 162); Та єк смиси урізав у плиту плечима, то гет шкіру зігнав... (с. 173); Та й у таку опришок поправив мене біду, шо мені гет плечі облетіли зі шкіри (с. 173).

Короткий опис часток, викладений у статті, звичайно не дав змоги здійснити комплексний аналіз усього континууму цих службових слів, уживаних у гуцульському діалекті. Потребують подальшого дослідження лексеми авадь, акурат, асек, ачей, ба, варе, гей (гейби), гі, годно, доперва, еге, май, преці, пріто, токма та ін. Частина з них відсутні в аналізованій повісті, кілька (май, преці) зафіксовані в поодиноких вживаннях. Водночас частки були й залишаються одним із найуживаніших емоційно-експресивних засобів української мови, які, хоч і не є базою творення основної структури речення, проте не можуть бути віднесені й до периферійних явищ мовної системи.

Підтримуючи думку Флорія Бацевича про те, що “частки будь-якої живої природної мови, зокрема української, – важливі засоби формування структури і змісту дискурсів, мовленнєвих жанрів і мовленнєвих актів (висловлень), носії семантикопрагматичних комунікативних смислів, які мають складний синтетичний емоційний і психо-когнітивний характер” [1, 202], наголосимо на незаперечній актуальності подальшого дослідження діалектних особливостей часток як гуцульського, так і інших діалектів, оскільки цей клас службових слів є неоціненною скарбницею для мовознавців. Більшість часток є дуже давніми за походженням, а тому зберігають архаїчні та самобутні риси українських діалектів, які потребують збереження та належного наукового опрацювання на матеріалі мови художніх творів, діалектних записів, лексикографічних та фольклорних праць з метою всебічного дослідження українських партикул як граматичного класу службових слів.

1. Бацевич Ф. Прагматика виділення очікуваного: частка ХОЧ (ХОЧА) в художньому мовленні [Текст] / Флорій Бацевич // Лінгвістичні студії. – 2010. – Випуск 20. – 202–205.

2. Бачкур Р. Інтер’єктиви в гуцульських говірках / Роман Бачкур // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Випуск XXV–XXVI. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – 115–118.

3. Безпояско О. Частка на тлі мови і мовлення / Олена Безпояско // Українська мова. – 2003. – № 3–4. – 77–82.

4. Бондаренко Л. В. Функції вторинних часток у питальних реченнях / Людмила Бондаренко // Наукові записки. – Випуск 67. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 16–20.

5. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська ; За ред. І. Вихованця. – Київ : Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. – 400 с.

6. Глібчук Н. Стверджувальні та вказівні частки у бойківських говірках / Наталія Глібчук // Вісник Львівського університету [Текст] : [зб. наук. пр. / редкол. : Т. Ю. Салига (голов. ред.) та ін.]. – Львів : 33 ЛНУ. – (Філологічна). – Вип. 46. – Ч. 2. – 2009. – 97– 105.

7. Ґрещук В. В. Роль Івана Франка у формуванні єдиної української літературної мови // Василь Ґрещук. Студії з українського мовознавства : Вибрані праці / упоряд. Р. Бачкур. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. – 520 с.

8. Ґрещук В. Південно-західні діалекти в українській художній мові : нарис / Василь Ґрещук, Валентина Ґрещук ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Ін-т українознавства. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2010. – 309 с.

9. Гуцульські говірки. Короткий словник. Відповідальний редактор Я. Закревська. – Львів, 1997. – 232 с.

10. Давиденко М. О. Частки української мови з погляду їх складу, функції та семантики : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02. / М. О Давиденко ; Київський державний педагогічний інститут ім. М. П. Драгоманова. – К., 1993. – 17 с.

11. Загнітко А. Частки в системі службових частин мови: типологічний і лексикографічний вияви / Анатолій Загнітко // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ; наук. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2011. – Вип. 22. – 104–115.

12. Лесюк М. Митрополит Андрей Шептицький – знавець гуцульського діалекту / Микола Лесюк // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Філологія (мовознавство). – Випуск ХІХ–ХХ. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2008. – 104–109.

13. Наконечна Л. Явище часової транспозиції в гуцульських говірках (на матеріалі творів Марка Черемшини та Гната Хоткевича) / Лариса Наконечна // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Філологія (мовознавство). – Випуск ХІХ–ХХ. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2008. – 80–84.

14. Пітель В. Незакінчені речення у повісті Г. Хоткевича “Довбуш”: формально-граматичний аспект / Василь Пітель // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Випуск XXV–XXVI. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – 110– 115.

15. Українська мова : Енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. – К. : “Українська енциклопедія”, 2000. – 752 с.

16. Хлипавка Г. Особливості функціонування часток в імперативних конструкціях: культурологічний аспект / Галина Хлипавка // Вісник Львівського університету [Текст] : [зб. наук. пр. / редкол. : Т. Ю. Салига (голов. ред.) та ін.]. – Львів : ЛНУ. – (Філологічна). – Вип. 34. – Ч. 1. – 2004. – 168–173.

17. Хоткевич Г. М. Авірон ; Довбуш : Повісті. Оповідання / Гнат Хоткевич / Упоряд., авт. післямови Ф. П. Погребенник. – К. : Дніпро, 1990. – 559 с.

18. Черемська О., Жовтобрюх В. Діалектні особливості прози Г. Хоткевича (на матеріалі повісті “Довбуш”) / Ольга Черемиська, Володимир Жовтобрюх // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Філологія (мовознавство). – Випуск XIX–XX. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2008. – 131–133.

This article explores the semantic and grammatical features of particles Gutsulian dialect used in the story Gnat Khotkevych “Dovbush”. Semantic, emotionally expressive, modal connotations are analyzed, the formative function particles are defined.

Keywords: Gutsulian dialect, particle, modal particles, phrasal particles formative particles connotations.

В статье исследованы семантические и грамматические признаки частиц гуцульского диалекта, используемых в повести Гната Хоткевича “Довбуш”. Проанализированы смысловые, эмоциональноэкспрессивные, модальные оттенки и определены формообразующие функции партикул.

Ключевые слова: гуцульские говоры, частицы, модальные частицы, фразовые частицы формообразующие частицы, смысловые оттенки.